

- оцінка наслідків ухвалення рішення з погляду їх бажаності чи небажаності для суб'єкту.

Це означає, що оцінка ризику завжди носить суб'єктивний характер, а значить і управління ризиком зовнішньоекономічної угоди залежить від індивідуальних особливостей менеджера чи керівника.

ЕКСПОРТ ЯК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПАДІННЯ ЗБУТУ В УМОВАХ КРИЗИ

*Грибик І.І., к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій,
Безуханич В.М., студент кафедри менеджменту організацій,
НУ «Львівська Політехніка», м. Львів, Україна*

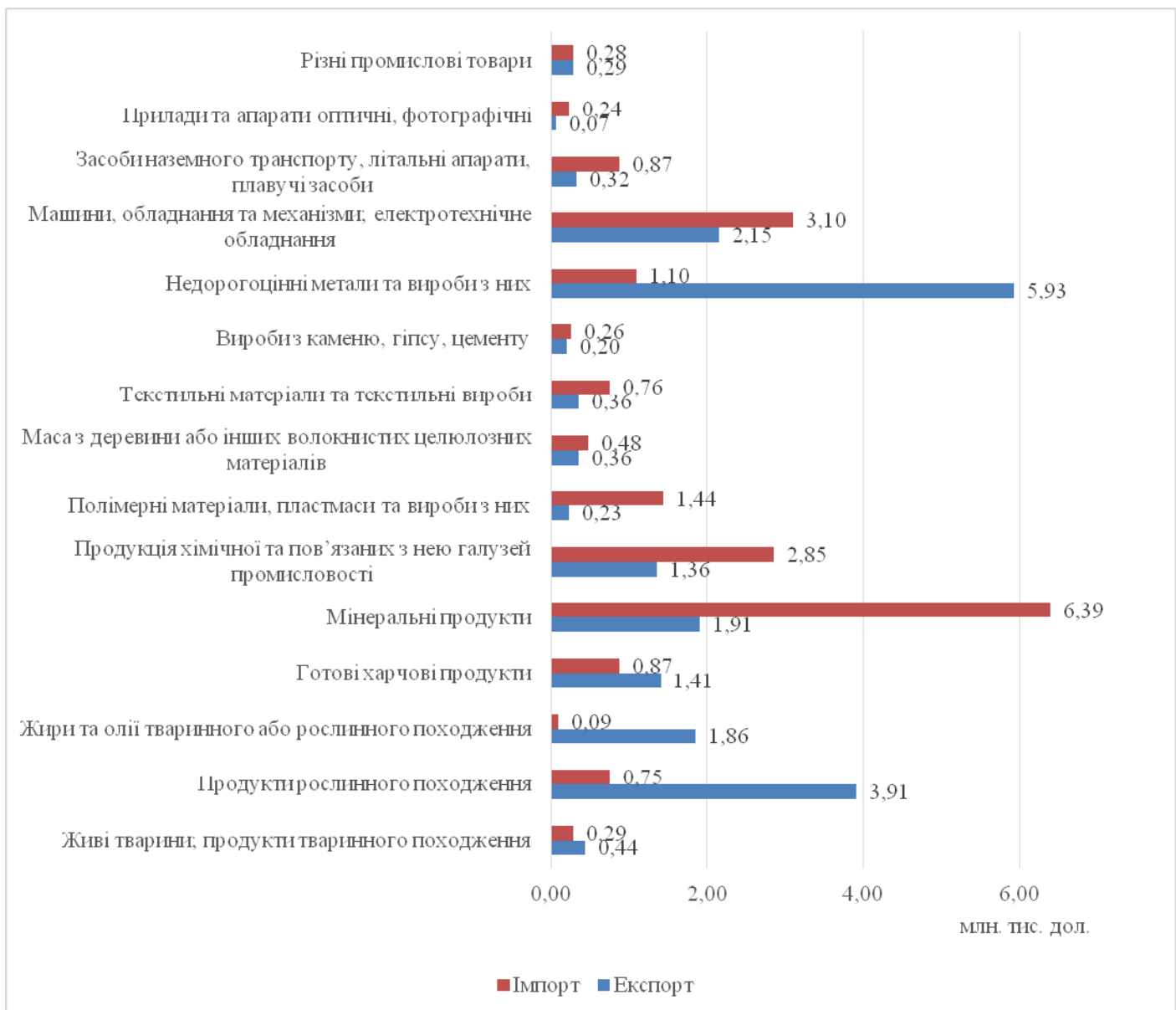
Економічна криза для країни – це передумова, фактор та основна рушійна сила для швидких і якісних змін як в політичному, так і в економічному середовищі. Для України питання розвитку та використання потенціалу відкрите для всіх сфер економічної діяльності, особливо опираючись на значну ресурсну базу для вітчизняного виробництва.

Рентабельність діяльності підприємств України сьогодні суттєво залежить не тільки від мінімізації ризиків зовнішнього середовища, але і від використання потенціалу міжнародної торгівлі. На тлі знецінення національної валюти та падіння платоспроможності населення, споживчий ринок не здатен поглинути аналогічну кількість товару за ринковими цінами.

В зв'язку з останніми подіями в Україні 14 квітня 2014 року рада ЄС схвалила одностороннє скасування мит на ввезення товарів українського виробництва до ЄС. Цей крок на шляху допомоги виходу України з політико-економічної кризи є дієвим важелем для часткової стабілізації падіння платоспроможності національної валюти та створення сприятливих умов для діяльності вітчизняних підприємств. Після підписання Угоди про Асоціацію з ЄС Україна отримала можливість експортувати товари за зниженими ставками мита до 31 грудня 2015 року. Планується, що власні імпортні мита для європейських товарів Україна почне знижувати з 1 січня 2016 року. Натомість нульові / знижені мита для українських товарів діятимуть уже безстроково.

В основному Україна експортує зерно і метал, а щодо експорту послуг, то це транспортування російського газу в Європу. Структуру експорту подано на рис. 1.

Наш експортний потенціал до кінця не опрацьований і раціональність його використання також під питанням. До 2014 року сальдо міжнародної торгівлі характеризувалось стабільно від'ємним балансом. Це означає, що країна є імпортозалежною. З 2014 року спостерігається зміна цієї ситуації і за останніми даними позитивне сальдо міжнародної торгівлі за період січень-липень 2015 року становило вже 1,412 млрд. дол.

Рис. Структура експорту України за січень-липень 2015 року

Джерело: [2]

Однак як видно з лис. 1 більшість товарів експортуються в меншій кількості, ніж імпортується. Більше того, існує проблема і в структурі експорту. В основному експорт України – це сировинні матеріали, які не мають кінцевої доданої вартості, хоча ресурсів для створення продукції для кінцевого споживання є достатньо. Як відомо саме товар з складним процесом виробництва і великою доданою вартістю передбачає більший маржинальний дохід, більшу кількість залучених фахівців/робочих місць і тд. Цей товар експортується з України і реалізується в Україні. Відповідно немає потреби імпортувати готову продукцію і оплачувати всі процеси обробки проведені з раніше експортованою нами сировиною.

В структурі експорту готової продукції серед лідерів досі є кондитерська промисловість. Однак за останній рік в Україні потужності кондитерських підприємств були завантажені всього на 70%, а з урахуванням падіння виробництва за останні півтора року ще на 35%, ситуація значно погіршилася [2]. Причин занепаду

галузі достатньо: ембарго на імпорт кондитерської продукції Росією; додаткове мито на імпорт сировини (какао боби, горіхи) в 10% та 2% ПДВ; неповернення ПДВ експортерам галузі; сплата податку на прибуток ще до отримання будь-яких прибутків; примусовий продаж валюти отриманої внаслідок здійснення експорту та подальша купівля її для імпорту сировини, що означає втрату до 10% доходу компанії від здійснення експорту.

Для підтримки кондитерської галузі та подальшого її розвитку необхідно стимулювати вихід вітчизняної продукції на нові ринки збуту. Це дозволить виробнику забезпечити хоча б відносну стабільність доходу від реалізації, адже роздрібні ціни експортної продукції будуть зафіксовані в твердій валюті (в порівнянні зі збутом в Україні і здешевленням національної валюти). Це можливо зробити за допомогою наступних прозорих рішень:

1. Скасування додаткового мита на імпорт сировини. Це не зменшить надходжень до бюджету, адже виробники зможуть повернутись до якіснішої і дорожчої сировини.

2. Спрощення повернення ПДВ експортерам і створення електронного ресурсу для більшості подібних операцій. Адже як показала практика: там де є кабінет – є корупція. Можливість фіксації всіх звернень та термінів їх розгляду дозволить краще контролювати ці процеси.

3. Відмова від обов'язкових обмінних операцій через банківські установи виручки отриманої внаслідок експорту, натомість кошти одразу перераховуватимуться на закупівлю сировини та потреби виробництва.

4. Створення інвестиційно сприятливого середовища для промисловості, шляхом створення прозорих схем руху капіталу без обтяження додатковими зборами.

5. Формування пільгових кредитів для виробників на потреби модернізації виробництва.

6. Відмова від авансової сплати податку на прибуток, адже в умовах нестабільної економічної ситуації, підприємство часто не отримує тих прибутків за які вже сплатило збір.

Вихід української продукції на ринок ЄС та створення нових підприємств в Україні потребує комплексного підходу як з боку держави, так і з боку підприємців. При правильній політиці стимулювання малого і середнього бізнесу Україна має можливість в подальшому нарощувати й експорт готової продукції.

Список літератури:

1. Соціально-економічний розвиток країв: досвід та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 30-31 травня 2014 року) / ГО «Львівська економічна фундація». У 3-х частинах. – Львів: ЛЕФ, 2014. – Ч. 2. – 136 с.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua).